

Prevenčí sociálně nežádoucích jevů ve třídách na druhém stupni základních škol se zabývám několik let. V Občanském sdružení Prev-Centrum jsem lektorem Všeobecné primární prevence a v několika třídách vedu dlouhodobý program primární prevence drogových závislostí a jiných sociálně nežádoucích jevů. Dále jsem stál u vzniku nové služby tohoto sdružení, nazvané Selektivní primární prevence, která je určena třídám s již diagnostikovanými problémy ve skupině. Na existenci tohoto programu jsem se několik let podílel.

V jeho počátcích byla hlavní pozornost zaměřena pouze na třídu a vztahy mezi dětmi. Častými tématy byla počínající šikana, ostrakizování jedince či rivalita mezi skupinami ve třídě. Ve většině případů, školy zastoupené třídními učiteli, přicházely se zakázkou, že ve třídě se špatně učí a žáci jsou během hodin nezvladatelní. I o přestávkách se objevovaly další problémy. Časem se do centra pozornosti dostávala témata samotných učitelů, jejich negativní emoce, nejistoty a obavy. Ukázalo se, že mnoho konfliktů ve třídách je třeba řešit i s angažovanými třídními učiteli. Ti proto začali být pravidelně zapojováni přímo do programu Selektivní primární prevence, přestože původní koncepce s tím příliš nepočítala. Při programech bylo možné pozorovat důležitou úlohu a vliv učitele na popisované problémy. Ukázalo se, že právě učitelé jsou mnohdy zdrojem budoucích změn ve třídě.

V té době vznikla myšlenka zabývat se podrobněji pohledem učitelů na téma problémových žáků a tříd.

Začal jsem tedy zkoumat literaturu vztahující se k danému tématu. Ta se dá rozdělit podle několika kritérií. Jednak ji lze vymezit oborově. Nejčastěji byla využívána literatura pedagogická, vždy však s přesahem do jiných sociálních věd, sociální práce, psychologie, sociologie.